

REFLECTAREA POLITICII DE MEDIU ÎN SITUAȚIILE FINANCIARE ANUALE

C. APOSTOL¹

¹ Universitatea „Al. I. Cuza” Iași,
e-mail: apostolcip@yahoo.com

In last 30 of years, international institutions or national offices propose the changes of the national accounts system for include the environmental factors. In principal, it adjust the operations, the fluxes and the stocks from systems through comprehension of environmental elements.

And to economics level it want to present the environmental indicators in annual financial statements. The late 20th century saw worldwide progress in harmonizing financial reporting. The rich tradition of financial reporting was continually evolving to capture and communicate the financial condition of the company.

For the two thousand or more companies worldwide that are already reporting, the business justification for economic, environmental, and social reporting is fact, not hypothesis.

Key words: environment, annual financial statements, information

Raportarea pentru dezvoltarea durabilă contribuie la îmbunătățirea capacității conducerii de a evalua contribuția organizației la capitalul natural, uman și social. Această evaluare lărgeste perspectiva oferită de conturile financiare convenționale, creând o imagine mult mai completă a perspectivelor pe termen lung. Raportarea ajută la evidențierea contribuțiilor sociale și ecologice ale organizației și a ofertei de valoare durabilă a produselor și serviciilor sale. O astfel de apreciere este esențială pentru menținerea și consolidarea licenței de funcționare.

MATERIAL ȘI METODĂ

Cu toate că mediul are un rol important în strategia întreprinderii, modelul tradițional al contabilității financiare și situațiile financiare anuale insistă asupra rezultatelor financiare, ignorând problemele de mediu care nu au o incidență financiară considerabilă care să conducă la evidențierea lor. De fapt, majoritatea entităților nu acordă prea mare importanță, în raportarea lor, evidențierii eforturilor de integrare a strategiei de mediu în politica globală.

Începând cu anii '70, informațiile oferite de situațiile financiare anuale se adresează mai degrabă utilizatorilor externi, decât acționarilor, profitul nemaifiind considerat singurul etalon de măsură a performanței întreprinderii, crescând responsabilitatea corporativă pentru afaceri. Odată cu implementarea unei legislații de mediu mult mai riguroasă și utilizatorii solicită mai frecvent astfel de informații, pe baza cărora pot evalua situația unei entități, în contextul soluționării unor probleme de mediu, ce pot avea consecințe asupra situației financiare a acesteia.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Aspectele de mediu devin importante pentru un număr din ce în ce mai mare de entități și pot avea, în anumite circumstanțe, un impact semnificativ asupra situațiilor lor financiare. Aceste probleme sunt de un interes crescând pentru utilizatorii situațiilor financiare. Recunoașterea, evaluarea și prezentarea acestor aspecte constituie responsabilitatea conducerii.

Pentru unele entități, aspectele de mediu nu sunt importante. Totuși, atunci când aceste aspecte sunt semnificative pentru o entitate, poate exista riscul apariției unor denaturări semnificative (incluzând aici și prezentarea inadecvată de informații) în situațiile financiare datorate unor asemenea aspecte.

Problemele de mediu pot fi complexe și de aceea pot necesita anumite considerații suplimentare în cadrul situațiilor financiare anuale.

Informațiile financiare de mediu sunt fie impuse de autorități, fie prezentate voluntar de către entități.

Prezentarea informațiilor de mediu în cadrul situațiilor financiare este impusă fie de autoritatea publică națională, fie de diferite organisme de normalizare. De exemplu, Cadrul General al IAS/IFRS recomandă întocmirea unui raport de mediu sau a unui raport de gestiune în care să fie surprinse principalele caracteristici de performanță și incertitudinile cu care se confruntă entitatea. De fapt, entitățile care au adoptat normele IAS/IFRS au obligația să prezinte informații mult mai detaliate și mai numeroase legate de mediu în notele la situațiile financiare anuale.

Și legislația europeană, prin recomandarea CE 2001/453, prevede un cadru general de prezentare a informațiilor de mediu, astfel încât *utilizatorii situațiilor financiare să fie informați cu privire la incidența riscurilor și cheltuielilor de mediu asupra situației financiare a unei entități, la modul de abordare a problemelor de mediu și la performanțele înregistrate în acest domeniu*. Astfel, situațiile financiare trebuie să conțină informații cu privire la: pasivele de mediu, care au o importanță semnificativă; cheltuielile de mediu semnificative; estimarea pe cât posibil a cheltuielilor de mediu înregistrate la imobilizări în cursul exercițiului; ajutoarele publice primite pentru protecția mediului.

La nivel mondial, raportarea informațiilor de mediu se prezintă astfel [1]:

- în SUA, toate companiile cu mai mult de 10 angajați care utilizează sau emit anumite substanțe toxice stabilite de Agenția de Protecție a Mediului SUA au obligația să raporteze aceste emisii (*TRI – Toxic Release Inventory*), iar SEC (Securities and Exchange Commission) impune publicarea informațiilor privind conformarea și datoriile de mediu în documentul 10 – K;
- în Canada, Institutul Canadian al Contabililor Autorizați a elaborat în anul 1993 *Environmental Costs and Liabilities: Accounting and Financial Reporting Issues*, iar CMA a publicat *Manangement Accounting Guideline: Writting and Evaluating Sustainable Development and Environmental Reports*;

- în Australia, s-a impus printr-un amendament la legea companiilor ca începând cu anul 2000 toate companiile publice și private să publice informații de mediu;
- în Japonia, s-a emis în anul 2001 un ghid privind rapoartele de mediu prin care s-au stabilit informațiile privind cheltuielile și beneficiile de mediu obținute în urma investițiilor realizate ce trebuie publicate;
- în Franța, s-a adoptat în anul 2001 legea privind *Noile Reguli Economice*;
- în Germania, Institutul de Standardizare a realizat un ghid al rapoartelor de mediu pentru utilizatorii externi;
- în Marea Britanie, Institutul Contabililor din Anglia și Institute of Chartered Accountants of England and Wales au publicat în anul 1996 *Environmental Issues in Financial Reporting*, iar în anul 2005 s-a prevăzut în legea companiilor publicarea unor informații de mediu, sociale și de interes pentru comunitate. De asemenea, în anul 2006, Departamentul pentru Mediu, Alimente și Afaceri Rurale (DEFRA - Department of Environment, Food and Rural Affairs) a publicat *Environmental Reporting Guidelines – Key Performance Indicators*.

În România, legislația nu prevede obligativitatea ca întreprinderile să prezinte, în situațiile lor financiare, informații cu privire la mediu. Publicarea unor astfel de informații apare, în general, doar la companiile multinaționale.

În ceea ce privește prezentarea voluntară de informații de mediu de către entități, acestea îmbracă forma unui raport de mediu sau a unui raport de dezvoltare durabilă.

În rapoartele de mediu sunt prezentate [1]:

- *informații financiare* (ex.: cheltuieli de protecție a mediului). Aceste informații, furnizate de situațiile financiare, apar reflectate la imobilizări necorporale (cheltuieli de cercetare-dezvoltare, certificate albe, licențe de explorare, permise de emisie etc.) sau corporale (instalații de prevenire a poluării, cum ar fi stațiile de epurare), la provizioane (pentru deșeuri radioactive, refacerea amplasamentului etc.) sau în categoria cheltuielilor curente;
- *informații nemonetare*:
 - *informații calitative* (ex.: politici de exploatare a resurselor naturale, existența serviciilor interne de gestiune a mediului);
 - *informații cantitative* (ex.: consum de materii prime și energie, apă, condiții de utilizare a solului, emisii în aer, apă, zgomote și vibrații etc.).

CONCLUZII

Dezechilibrarea tot mai accentuată a raportului dintre economie și mediu a condus la regândirea relațiilor dintre activitatea economică și mediul înconjurător, formarea conștiinței ecologice și modificarea atitudinii față de natură. În aceste condiții se impune o raportare completă din partea entităților economice, care tebuie să surprindă aspectele economice, sociale, dar și de mediu. Totuși publicarea informațiilor de mediu a generat numeroase dezbateri cu privire la recunoașterea, clasificarea și cuantificarea acțiunilor de mediu care generează costuri, riscuri și datorii, atât la nivel național, cât mai ales internațional, neajungându-se nici în prezent la un punct de vedere în comun.

Tendința actuală în raportarea entităților economice este aceea de prezentare a performanței totale, luându-se în calcul aspectele financiare, economice, sociale, dar și de mediu, demers ce presupune în viitorul apropiat o suprapunere și chiar o convergență între raportarea durabilă și cea financiară.

BIBLIOGRAFIE

1. Alciatore, M., Callaway Dee, C., Easton, P., 2004 – *Changes in environmental regulation and reporting: the case of the petroleum industry from 1989 to 1998*, în „Journal of Accounting and Public Policy”, vol. 23, issue 4, p. 295 – 304
2. Bețianu, L., 2008 – *Calitate totală în contabilitatea mediului*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, p. 374 – 379
3. Depoers, F., 2005 – *Le développement durable dans l'entreprise*, în *Revue Française de Comptabilité*, n° 375, p. 16
4. Rojanschi, V., Bran, Florina, Diaconu, S., Grigore, F., 2003 – *Abordări economice în protecția mediului*, Editura ASE, București, p. 3 – 5
5. Tabără, N., 2005 – *Contabilitatea națională a României*, Editura Sedcom Libris, Iași, p. 5–8.
6. <http://www.eea.europa.eu>
7. <http://www.iasplus.com>